

Joe Frannea samlar ihop kaktusar från områden i Arizona som väntar på att bebyggas. De taggiga växterna förses med prislappar och placeras i makarna Franneas trädgård i väntan på att de säljs vidare till privata köpare.

FOTO: CHRIS MALUSZYSKI/MOMENT

Arizona's kaktusar får hjälp

Patsy och Jon Frannea räddar de amerikanska halvökenväxterna undan grävskoporna

TUCSON När Patsy och Joe Frannea växte upp i södra Arizona hade de inte mycket till övers för kaktusar. Men nu, när de återvänt efter pensioneringen, är de sanna eldsjälar i "kaktuspatruller" som hittills räddat nästan 35 000 plantor från grävskoporna.

Framför deras villa står en ansevärd samling stora och små kaktusar, försedda med prislapp samt tillstånd från delstaten att flytta dem. Joe Frannea ska snart lasta plantorna på sin truck och köra till det ställe där de ska säljas – och förtjänsten går till bland annat utbildningsverksamhet inom lokala kaktussällskapet, Tucson Cactus & Succulent Society (TCSS).

– Kom med, jag ska visa dig en sak, säger Patsy Frannea till TCSS:s ordförande, Richard Wiedkopf, som också infunnit sig under intervjun, i något av en sympatityttring för europeiska kaktusodlare som han beundrar.

Paret Frannea lever som de lär. Trädgården, med utsikt över bergskedjan Catalina, är lite av en mönsterodling med allt från nysådda plantor till en förädlad jättekaktus utan taggar som odlades som djurföda. Det Patsy vill visa är en blommande kaktus och Joe berättar mer än gärna fakta, som hur kaktusarna bevarar

fukt i stammen under torrperioder.

Arizona tillhör de stater som växer snabbast i USA och byggföretagen skövlar på sedvanligt brutalt amerikanskt vis naturen i markberedningsfasen. Men kaktusräddare, som de hela 800 medlemmarna i TCSS, har etablerat gott samarbete med såväl byggherrar som staden Tucson så att de automatiskt kontaktas vid större projekt.

– För ett tag sedan var det ett företag som bad om ursäkt när de hörde av sig, men vi sa bara att det är ju det vi vill, säger Richard Wiedkopf.

På ganska kort tid har det vuxit fram en medvetenhet om att gräsmattor inte lämpar sig för de torra trakterna i sydvästra USA. Styrmedel som extremt höga priser på vattenförbrukning utöver nor-

Vi diskuterar faktiskt att märka storvuxna exemplar med mikrochips för att kunna spåra dem.

Richard Wiedkopf, ordförande i kaktusorganisationen TCSS, har en lösning på problemen med kaktusstölder.

mal hushållsnivå har bidragit till att gamla och nya villor omges av sten- och grusfyllda tomter med lokala växtarter.

En präktig Vilda västern-kaktus med armar, en saguaro, är naturligtvis extra tilltalande i sådan "xeriscaping" som metoden att undvika bevattning kallas. Men saguaron växer mycket långsamt och har blivit begärligt byte för tjuvar.

– Vi diskuterar faktiskt att märka storvuxna exemplar med mikrochips för att kunna spåra dem, säger Richard Wiedkopf med upplysningen att butikspriset per fot, runt 3 decimeter, för en saguaro uppgår till 100 dollar och att en kaktustjuv sålunda kan hösta in tusentals kronor.

Det bör kanske påpekas att det inte handlar om utrotningshotade växter i sig. I dag är det frost som är saguarokaktusens värsta fiende, enligt förvaltningen i kaktusskogen Saguaro National Park. Arten som hotades på allvar när farmarna släppte ut boskap på bete börjar komma tillbaka, men förutom stölderna förekommer vandalism oroande ofta.

Öknen blommar så här års och folk vallfärdar hit från hela världen, för att beskåda de lysande blommorna som pryder de annars rätt intetsägande taggiga växterna.

– I april 2009 ska vi välkomna

Patsy Frannea betraktar ett storvuxet exemplar av saguaro som frodas utanför parets hus i Tucson. Kaktusarten växer mycket långsamt och kan bli mer än 200 år gammal.

FOTO: CHRIS MALUSZYSKI/MOMENT

det internationella kaktussamfundet CSSA hit till Tucson på konferens, säger Richard Wiedkopf.

Allt som behövs för att bli kaktusräddare är tjocka handskar, spade, vidbrättad hatt, solskyddsmedel och en inte alltför akut skräck för skallerormar.

– Ja, visst finns det ormar här, men de håller sig på avstånd om man inte stör dem – så stick inte in handen, säger Patsy Frannea med en gest mot de täta buskarna runt en fontän i trädgården.

KARIN HENRIKSSON
karin.henriksson@svd.se

☉ Kaktusar kan bli 15 meter höga

Kaktusläktet härstammar från halvökensområden i Nord- och Sydamerika och består av över 2 000 arter, från pyttesmå

upp till 15 meter höga.

En del kaktusar, som kandelaberaktusen, kan växa sig mycket stora.

Inomhusodling i kruka förekommer i hela världen och kaktusar kan sprida sig som ogräs i klimat där de växer vilt. svd